

HET GELIJKE
ONDERWIJSKANSENDECREET
UITGELEGD

Inhoud

Wat er aan voorafging	3
Wat staat er in het GOK-decreet?	5
<i>Het inschrijvingsrecht</i>	5
Het inschrijvingsregister	6
o Inschrijvingen van 2.5 jarigen	6
o Toelatingsvoorwaarden voor het gewoon basisonderwijs (eerste leerjaar/taalproef)	6
o Toegelaten experimenten met een aanmeldingsperiode voor de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011.	7
o Voorwaarden voor ordeningscriteria	7
o De aanmeldingsprocedure	8
o Voorrangsregels	8
o GOK-leerlingen	9
o Voorrang voor broers en zussen	10
o Voorrang voor Nederlandstalige kinderen en GOK-leerlingen in Brussel-Hoofdstad	10
o Weigeren	11
o De leerling voldoet niet aan de toelatingsvoorwaarden op het moment van de 'instap'	11
o Er is geen plaats meer in de school: de school is 'vol'	12
o De leerling werd definitief uitgesloten uit die school	12
o Een leerling met inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs op grond van draagkracht	12
o De leerling werd definitief uitgesloten in een andere school in de loop van het schooljaar	13
o Wat kan een ouder/leerling doen, als hij niet akkoord gaat met een weigering?	13
o Taak van het LOP bij weigering	14
De Commissie Leerlingenrechten	14
o Bemiddeling bij weigering (stappenplan)	16
Inschrijvingsmodaliteiten	17
o Vanaf wanneer mag een school de inschrijvingen voor het volgende schooljaar starten?	17
o Hoe weten ouders wanneer zij aanspraak kunnen maken op een voorrangsregeling?	17
o Moet een leerling zich elk leerjaar opnieuw laten inschrijven of kan een school dit eisen?	17
o Waar kunnen ouders terecht wanneer er problemen zijn rond de inschrijving van hun kind in een school die in een gemeente ligt waar geen LOP is?	19
<i>De oprichting van lokale overlegplatforms</i>	20
Taken	20
Samenstelling	22

Structuur	22
Werking	23
<i>Het extra ondersteuningsaanbod</i>	23
o Verklaring op eer	26
Voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs	27
o Compensatie van verlies aan GOK-uren tijdens de derde GOK-cyclus (2008-2011)	27
Voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs	27
o Compensatie van verlies aan GOK-uren tijdens de derde GOK-cyclus (2008-2011)	27
Besteding van GOK-uren	28
o GOK+	28
o Buitengewoon onderwijs.	28

Wat er aan voorafging

Al sinds de jaren '90 waren er verschillende projecten in het onderwijs die extra financiële ondersteuning (in de vorm van bijkomende lestijden) boden aan scholen met een hoog aantal kansarme leerlingen. Die projecten hadden echter allemaal een tijdelijk karakter.

Er was eerst het **onderwijsvoorrangsbeleid** dat zich richtte op kansarme allochtone leerlingen maar dat tegelijk een meerwaarde vormde voor alle leerlingen.

Nadien kwam het **zorgverbredingsbeleid** met als doelpubliek autochtone kansarme kinderen in het basisonderwijs.

Ook de secundaire scholen met veel onderwijskansarme leerlingen kregen bijkomende lestijden uit het **Fonds voor Bijzondere Noden in het secundair onderwijs**. Leerachterstand was de belangrijkste indicator voor het verwerven van de extra middelen.

Daarnaast was er in de jaren 90 ook nog het non-discriminatiebeleid. In een aantal gemeenten gingen scholen afspraken maken en overeenkomsten sluiten over de vrijwillige spreiding van allochtone leerlingen. Sommige scholen hielden, ondanks de afspraken, hun deuren voor bepaalde leerlingen gesloten.

Er kwam heel wat kritiek vanwege de scholen tegen de bijkomende planlast die deze projecten met zich mee brachten, o.a. tegen het aanwendingsplan dat zij verplicht werden in te dienen.

Al deze initiatieven werden bijgestuurd en ingepast in het GOK-decreet.

Het **onderwijsvoorrangsbeleid voor het basisonderwijs** dateert van 1991 en was specifiek gericht op **allochtone leerlingen**. Basisscholen met een minimum aantal allochtone leerlingen konden, na het indienen van een aanwendingsplan, bijzondere lestijden ('leerkrachten') verwerven. Specifiek voor het onderwijsvoorrangsbeleid was dat de bijkomende lestijden weliswaar gegenereerd werden door zogenaamde **doelgroepleerlingen** maar ten goede moesten komen aan **alle** leerlingen in de school.

Een *doelgroepleerling* was een leerling waarvan:

1. de grootmoeder langs moederszijde niet in België geboren is en niet in het bezit is van de Belgische of Nederlandse nationaliteit door geboorte, **en**
2. de moeder ten hoogste tot het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 18 jaar bereikte, onderwijs heeft genoten.

Het was de bedoeling de middelen in te zetten voor een geïntegreerde aanpak en voor vernieuwende projecten.

Er was kritiek op dat beleid: zo werd onder meer gediscussieerd over de noodzaak een aanwendingsplan in te dienen. Sommige inrichtende machten vonden dat betuttelend. Daarnaast was er vreemd genoeg en in strijd met het opzet van het onderwijsvoorrangsbeleid kritiek op het geven van bijkomende middelen aan allochtone leerlingen en niet aan autochtone kansarme kinderen.

Zo kwam er dan een vergelijkbaar project voor **autochtone kansarme kinderen**, nl. **het project zorgverbreding voor het basisonderwijs**.

In het kader van dat project konden scholen met veel autochtone kansarme kinderen bijkomende lestijden krijgen op basis van een goedgekeurd aanwendingsplan.

In dat plan moest de school specificëren hoe ze op de volgende actieterreinen zal te werk gaan:

1. preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden;
2. taalvaardigheidsonderwijs;
3. intercultureel onderwijs;
4. bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen en
5. stimuleren van de betrokkenheid van de ouders.

Als doelgroep (en financieringsbasis) rekende men:

1. de leerlingen van wie de moeder het diploma secundair onderwijs niet heeft behaald;
2. de leerlingen die leven in een éénoudergezin en
3. de leerlingen van wie beide ouders werkloos zijn.

Om in aanmerking te komen voor de extra lestijden in het kader van het onderwijsvoorrangsbeleid moest de school minstens 20 doelgroepleerlingen tellen of moest 10% van de leerlingen tot de doelgroep behoren.

De **derde pijler** van het vroegere gelijke kansenbeleid dat nu door het nieuwe decreet wordt vervangen, is het **Fonds voor Bijzondere Noden in het secundair onderwijs**. De jongste drie schooljaren kregen secundaire scholen met veel onderwijskansarme leerlingen bijkomende lestijden uit dit fonds. *Leerachterstand* was de belangrijkste indicator voor het verwerven van die extra middelen. We stellen vast dat het nieuwe decreet een zeer grote continuïteit toont wat betreft de drie genoemde programma's die het vervangt.

Het nieuwe decreet vervangt ook het zogenaamde **non-discriminatiepact**.

De verklaring betreffende non-discriminatie was een vrijwillig engagement van de ondertekenaars, namelijk de minister en de inrichtende machten. De bepalingen ervan zijn nooit verankerd in een decreet. Er werd afgesproken samen te werken aan **een betere spreiding van allochtone leerlingen** door middel van **lokaal overleg** in de gemeente.

Vanaf 1 september 2002 maakten een aantal tijdelijke projecten plaats voor één **gelijke onderwijskansendecreet (GOK-decreet)**

Met het GOK-decreet wil men speciale aandacht besteden aan allochtone en autochtone kinderen/jongeren uit kansarme milieus.

De bedoeling is dat kinderen/jongeren de beste kansen krijgen om te leren en tegelijk uitsluiting, sociale scheiding en discriminatie tegengaan.

"In de agenda staan veel opmerkingen in het rood. Die moet ik dan tekenen. Dikwijls ben ik niet akkoord maar ik kan niet schrijven zoals die leerkrachten en ik wil niet dat ze mijn dochtertje uitlachen daarvoor."
(Wijkcentrum De Kring)

"Ik herinner me één zeer anti-islamitische lerares geschiedenis die in volle klas opmerkte dat het toch niet zou mogen: moskeeën in katholiek Vlaanderen. Ik voelde me daar heel slecht bij."
(uit Klasse oktober 2001)

Wat staat er in het GOK-decreet?

Het decreet bevat *drie* grote krachtlijnen:

1. Het inschrijvingsrecht
2. De oprichting van LOP's
3. Het extra ondersteuningsaanbod

- **Het inschrijvingsrecht**

De school MOET elk kind/leerling inschrijven in de school *of vestigingsplaats* van zijn keuze of de keuze van zijn ouders indien het kind jonger is dan 12 jaar

Voorwaarden

- de leerling voldoet aan de toelatingsvoorwaarden
- de ouders en de leerling nemen vooraf kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement en gaan hiermee akkoord.

Het recht op inschrijving geldt ook voor leerlingen die zijn doorverwezen naar het **buitengewoon onderwijs**. Ouders kunnen ook in dat geval het inschrijvingsrecht laten gelden tegenover een school van het gewoon lager of secundair onderwijs.

Praktisch

Leerlingen worden in de chronologische volgorde waarop ze zich aanbieden (datum en uur) op de inschrijvingslijst ingeschreven tot er geen plaats meer is. Geen plaats meer wil zeggen dat de school of groep 'vol' is, dus met nog een leerling meer wordt de maximumcapaciteit overschreden.

Wanneer een leerling zich aanbiedt, wordt hij automatisch ingeschreven wanneer aan de voorwaarden (toelatingsvoorwaarden en **schriftelijk** akkoord gaan met pedagogisch project en schoolreglement) voldaan wordt en zolang er nog plaats is in de school of het structuuronderdeel.

Pas als de school beslist heeft dat de maximum opnamecapaciteit bereikt is, wordt de leerling in kwestie geweigerd.

Het inschrijvingsregister

Een school moet een leerling inschrijven, als aan de voorwaarden (voldoen aan de toelatingsvoorwaarden en schriftelijk akkoord gaan met pedagogisch project en schoolreglement) voldaan wordt, of kan een leerling weigeren op basis van één van de weigeringsgronden in het decreet bepaald (zie verder bij weigering).

Het inschrijvingsregister bevat bijgevolg **gerealiseerde** inschrijvingen en **geweigerde** inschrijvingen. Men moet de inschrijvingen chronologisch noteren (met vermelding van datum en uur).

Het inschrijvingsregister blijft gelden tijdens de eerste 10 schooldagen van het schooljaar. Dit betekent dat, wanneer in een school die aanvankelijk volzet was, tijdens die periode van 10 dagen plaatsen vrijkomen, de geweigerde leerlingen die op de inschrijvingslijst genoteerd staan, moeten gecontacteerd worden. De eerst geweigerde leerling in het inschrijvingsregister wordt daarbij als eerste gecontacteerd. Als deze geen interesse meer heeft in een inschrijving in die school, wordt de volgende aangesproken, en zo verder.

Aan de toelatingsvoorwaarden moet enkel voldaan zijn op het moment van de effectieve instap in de school.

Inschrijvingen voor het volgende schooljaar kunnen ten vroegste aanvangen op de eerste schooldag van september van het voorafgaande schooljaar.

o Inschrijvingen van 2.5 jarigen

Voortaan mogen alle kleuters van eenzelfde geboortjaar ingeschreven worden tijdens dezelfde inschrijvingsperiode, al worden ze pas na de laatste instapdatum 2,5 jaar en kunnen ze bijgevolg pas bij het begin van het daarop volgende schooljaar effectief instappen

Zo kunnen alle kinderen van het geboortjaar **2009** zich vanaf **1 september 2010** inschrijven voor het schooljaar **2011-2012**. Een kind geboren in november en december van 2009 stapt pas in het schooljaar **2012-2013** in omdat het op de laatste instapdatum van het schooljaar 2011-2012 nog geen 2,5 jaar is.

o Toelatingsvoorwaarden voor het gewoon basisonderwijs (eerste leerjaar/taalproef)

Toelatingsvoorwaarden voor het gewoon basisonderwijs

Kinderen mogen vanaf het schooljaar 2010 -2011 pas naar het eerste leerjaar in een Nederlandstalige school als ze eerst een jaar lang regelmatig naar de Nederlandstalige **kleuterklas** gaan. Dit houdt concreet in dat een 6 – jarige 220 halve dagen en een 5-jarige 185 halve dagen aanwezig moet zijn in een erkende Nederlandstalige kleuterschool. Het kind dat daar niet aan voldoet moet een **taalproef** afleggen of over **een bewijs** beschikken dat het voorafgaande schooljaar onderwijs volgde in een Nederlandstalige instelling uit een lidstaat van de Nederlandse taalunie(m.a.w. uit Nederland). De melding van afnemen van de taalproef (met succes) gebeurt vóór men de taalproef afneemt en dit moet vóór 15 juni doorgegeven worden aan AgODi.

Toelatingsvoorwaarden leerlingen in het gewoon basisonderwijs

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13126>

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de proef van de kennis van het Nederlands, nodig om het gewoon lager onderwijs aan te vatten:

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14198>

- Toegelaten experimenten met een aanmeldingsperiode voor de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011.

Het inschrijvingsrecht vertrekt van het principe van de chronologie.

Nederlandstalige scholen in Vlaanderen en Brussel die tot een LOP behoren, kunnen om kampeertoestanden en wachtrijen te vermijden experimenteren met een aanmeldingsperiode die aan de inschrijvingsperiode voorafgaat.

Deze mogelijke experimentele aanmeldingsperiode geldt voor **inschrijvingen** die betrekking hebben op de schooljaren 2009 – 2010, 2010 – 2011. Het schooljaar **2011 – 2012 is een overbruggingsjaar** om op basis van de evaluaties een decretaal kader uit te werken voor de aanmeldingsprocedures vanaf het schooljaar 2012 - 2013.

Na de aanmeldingsperiode blijven de inschrijvingsregels onverminderd gelden.

De lopende experimenten kunnen doorlopen.

Voor het overbruggingsjaar 2011-2012 voorziet het experimenteerartikel een duidelijk scherper afgebakend experimenteerkader voor scholen die in een LOP- gebied liggen. De schoolbesturen of inrichtende machten bepalen, voorafgaand aan de aanmeldingstermijn, op het niveau van de vestigingsplaats of op het niveau van de school de ordeningscriteria.

Deze ordeningscriteria zijn:

- Voor het basisonderwijs

" Chronologie van aanmelden, met uitsluiting van chronologie bij fysieke aanmelding.

" Afstand van de woon- of verblijfplaats van de leerling tot de school en afstand van het werkadres van één van beide ouders tot de school. Het schoolbestuur /inrichtende macht legt vast op welke wijze de afstand bepaald wordt.

- Voor het secundair onderwijs

" Chronologie van aanmelden, met uitsluiting van chronologie bij fysieke aanmelding.

" Aantal schooldagen als regelmatige leerling ingeschreven in een basisschool gelegen binnen eenzelfde of aaneensluitende kadastrale percelen.

Er moet een akkoord zijn over het experiment in het LOP m.b.t. de aanmeldingsperiode en de ordeningscriteria. Voor beide is er een dubbele meerderheid vereist: enerzijds: ten minste de helft plus één van de onderwijsparticipanten en, anderzijds, ten minste de helft plus één van de overige partners.

Voor scholen gelegen in gemeenten waar geen lokaal overlegplatform is opgericht, is de experimentele aanmeldingsperiode uitvoerbaar indien ze is goedgekeurd door de schoolbesturen/inrichtende machten van minstens de helft van de scholen van het betrokken onderwijsniveau gelegen in die gemeente. De schoolraden geven hun advies. Deze scholen moeten eveneens aan de hierboven vermelde voorwaarden voldoen.

- **Voorwaarden voor ordeningscriteria**

- bepaald op het niveau van de school of de vestigingsplaats;
- bepaald vóór de start van de aanmeldingsperiode;
- objectiveerbaar in staat zijn om de leerlingen te ordenen zonder iemand uit te sluiten;
- in het secundair onderwijs mag afstand tussen woonplaats en school, of buurt, niet worden gebruikt als criterium, in het basisonderwijs wel.

o De aanmeldingsprocedure

- De school bepaalt ordeningscriteria op het niveau van de school of vestigingsplaats vóór de start van de aanmeldingsperiode.
- De school bepaalt een aanmeldingsperiode.
- De aanmeldingsperiode, de ordeningscriteria en het ordeningsmoment worden aan de ouders bekendgemaakt.
- De leerlingen melden zich aan tijdens de aanmeldingsperiode.
- Op het einde van de aanmeldingsperiode ordent de school alle aangemelde leerlingen binnen elke voorrangsgroep volgens de goedgekeurde ordeningscriteria: eerst broers en zussen, daarna eventueel GOK-/NIET-GOK-leerlingen en Nederlandstalige leerlingen en vervolgens de andere aangemelde leerlingen.
- De aangemelde leerlingen en hun ouders krijgen na de ordening een brief over
 - de groep waartoe hun kind behoort,
 - het nummer van de plaats van hun kind op de aanmeldingslijst
 - de periode waarbinnen de ouders met de brief hun kind mogen laten inschrijven.
- Tijdens het inschrijvingsmoment verklaren de ouders of de leerling zich al dan niet schriftelijk akkoord met het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Op dat moment wordt de aanmelding omgezet in een gerealiseerde of geweigerde inschrijving.
- Wanneer de ouders gedurende de afgesproken periode (vermeld in de brief) geen gebruik maken van hun inschrijvingsmogelijkheid, vervalt hun inschrijvingsrecht verkregen op basis van de aanmeldingsprocedure en hun plaats in de rangorde.

Na de inschrijvingen via de aanmeldingsperiode komt nog de gewone inschrijvingsperiode.

Het LOP evalueert jaarlijks de aanmeldingsprocedures en geeft die evaluatie telkens door vóór 1 november aan de Vlaamse Regering.

o Voorrangsregels

Leerlingen worden ingeschreven volgens het principe 'wie eerst komt, is eerst ingeschreven'.

Op dit principe zijn er vijf uitzonderingen:

- Inschrijvingen van 2.5 jarigen
- toegelaten experimenten met een aanmeldingsprocedure (zie toegelaten experimenten)
- er wordt altijd voorrang gegeven aan broers en zussen
- er **kàn** in **Brussel-Hoofdstad** in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs onder welbepaalde voorwaarden
 - voorrang verleend worden aan Nederlandstalige kinderen in Brusselse scholen.
 - voorrang gegeven worden aan kansarme(GOK-)leerlingen, thuistaal niet-Nederlands niet inbegrepen
- er **kàn** in het **Nederlandse taalgebied** in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs onder welbepaalde voorwaarden
 - voorrang gegeven worden aan GOK-leerlingen, thuistaal niet-Nederlands inbegrepen
 - voorrang gegeven worden aan Nederlandstalige niet-GOK-leerlingen

Schematische voorstelling van de voorrangregelingen.

	Nederlandse taalgebied	Tweetalig gebied Brussel Hoofdstad
Verplicht	Vorrang voor broers en zussen	Vorrang voor broers en zussen
Optioneel		Vorrang voor leerlingen met thuistaal Nederlands ¹¹
Optioneel	Vorrang voor GOK-leerlingen = leerlingen die voldoen aan een SES-indicator ² en/of leerlingen met thuistaal niet Nederlands	Vorrang voor GOK-leerlingen = leerlingen die voldoen aan een SES-indicator
Optioneel	Vorrang voor niet-GOK-leerlingen op voorwaarde dat de relatieve aanwezigheid ³ van leerlingen met 1 of meer van de 5 GOK-indicatoren in de school minstens 10% hoger ligt dan de relatieve aanwezigheid ³³ in het werkingsgebied of een deelgebied van het LOP, of in de gemeente als er geen LOP is	

o GOK-leerlingen

Dit is een leerling die voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- het gezin wordt gesteund met één of meer studietoelagen van de Vlaamse gemeenschap
- de leerling wordt (tijdelijk) buiten het eigen gezinsverband opgenomen
- de ouders behoren tot de trekkende bevolking
- de moeder is niet in het bezit van minimum een studiegetuigschrift van het zesde jaar beroepsonderwijs
- de thuistaal is niet het Nederlands (=TNN)

¹¹ De thuistaal is niet het Nederlands indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid het Nederlands spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd

² SES-indicatoren: SES staat voor socio-economische status. In het GOK-decreet verwijzen 4 van de 5 GOKindicatoren naar de socio-economische status van het gezin. Deze indicatoren zijn sterk bepalend voor een succesvolle onderwijsloopbaan. De 4 SES-indicatoren zijn:

- de ouders behoren tot de trekkende bevolking
- de moeder is niet in het bezit van minimum een getuigschrift 6de jaar beroepsonderwijs
- de leerling wordt tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband opgenomen,
- het gezin wordt gesteund met één of meer studietoelagen van de Vlaamse gemeenschap.

³De 'relatieve aanwezigheid' is de procentuele verhouding tussen het aantal GOK-leerlingen en het totaal aantal leerlingen in een vestigingsplaats/school of scholen binnen een werkingsgebied van een lokaaloverlegplatform of een deelgebied. Deze voorrangregeling kan zowel op het niveau van de school als op het niveau van de vestigingsplaats toegepast worden

o Voorrang voor broers en zussen

Leerlingen met ten minste één gemeenschappelijke ouder of ouders en leerlingen met eenzelfde hoofdverblijfplaats hebben voorrang op andere nieuwe leerlingen in een bepaalde school. Het gaat hier om broers en zussen, halfbroers en –zussen – zelfs als ze niet op hetzelfde adres wonen – en kinderen die onder hetzelfde dak wonen maar geen gemeenschappelijke ouders hebben.

Het schoolbestuur bepaalt de periode waarbinnen de voorrangsregeling geldt maar dit neemt niet weg dat in het lokale overlegplatform striktere afspraken kunnen gemaakt worden. Het is trouwens één van de opdrachten van de lokale overlegplatforms om tot afspraken te komen over voorrangsregels, gezamenlijke voorrangs- en inschrijvingsperiodes, ...

Het voorrangsrecht voor broers en zussen gaat voor op de andere (=hieronder volgende) Voorrangsregelingen

o Voorrang voor Nederlandstalige kinderen en GOK-leerlingen in Brussel-Hoofdstad

- Voorrang Nederlandstalige leerlingen

Nederlandstalige leerlingen in de Brusselse scholen krijgen voorrang bij inschrijvingen om een goede verhouding na te streven tussen Nederlandstalige leerlingen (met het Nederlands als thuistaal) en anderstalige leerlingen (met een andere taal dan het Nederlands als thuistaal) **Dat percentage moet minstens 55% (was 20%) zijn. Indien het LOP geen percentage vastlegt, wordt aan 55% (was 25%) leerlingen met thuistaal Nederlands voorrang verleend.**

Het voorrangsrecht voor broers en zussen gaat steeds voor op de voorrang van andere leerlingen, m.a.w. broers en zussen van reeds ingeschreven leerlingen (al dan niet met het Nederlands als thuistaal) hebben voorrang op leerlingen die geen broer of zus zijn van een reeds ingeschreven leerling.

Het schoolbestuur bepaalt de periode waarbinnen de voorrangsregeling geldt en het niveau⁴ waarop de voorrangsregeling van toepassing is, maar dit neemt niet weg dat in het lokale overlegplatform striktere afspraken kunnen gemaakt worden over het voorrangspercentage, over voorrangsregels, over het tijdstip van de voorrangsperiode,... Het is trouwens één van de opdrachten van de lokale overlegplatforms om tot afspraken te komen over voorrangsregels, gezamenlijke voorrangs- en inschrijvingsperiodes, ...

De verklaring op eer van de **thuistaal**¹ wordt vervangen door een **controleerbaar bewijs**: getuigschrift SO van het Nederlandstalig onderwijs (van de ouder) of een bewijs dat men negen jaar Nederlands gevolgd heeft of een examen dat een voldoende kennis van het Nederlands aantoont. (het Huis van het Nederlands).

⁴ Onder niveau van onderwijs verstaat men de school, de vestigingsplaats, het kleuteronderwijs, het lager onderwijs, het leerjaar, de leerlingengroep, het studiegebied of de administratieve groep. In het gewoon basisonderwijs kan dit tot niveau 'leerlingengroep', in het buitengewoon onderwijs kan dit tot niveau 'type', en niet leerlingengroep.

¹ De thuistaal is niet het Nederlands indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid het Nederlands spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd

- Voorrang voor GOK-leerlingen

Scholen **kúnnen** voorrang geven aan leerlingen die beantwoorden aan één of meerdere voorwaarden om als GOK-leerling te kunnen beschouwd worden. *Anderstalige leerlingen (enkel met als thuistaal niet het Nederlands en niet bijkomend beantwoordend aan een andere voorwaarde om als GOK-leerling te worden beschouwd)* worden in Brusselse scholen *niet bij de GOK-leerlingen* ondergebracht.

o Weigeren

Als een school een leerling weigert wordt hij niet ingeschreven in de school.

De leerling moet een weigeringsattest ontvangen!

Wanneer kan een school een leerling weigeren?

De school kan een leerling weigeren

- als de leerling op het moment van de effectieve instap in de school niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden
- als er geen plaats meer is in de school of in de klas die haar maximumcapaciteit bereikt heeft.
- als de leerling "definitief uitgesloten" is uit de school.
Definitief uitgesloten = de leerling werd het vorige schooljaar of het jaar daarvoor na een tuchtprocedure definitief uit de school verwijderd.

Een school voor gewoon onderwijs kan een leerling weigeren

- op grond van onvoldoende draagkracht en na een welbepaalde procedure als die leerling zich met een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs (basisonderwijs of secundair onderwijs) type 1 – 7 aanbiedt.

Een school voor gewoon secundair onderwijs en gelegen binnen een LOP-regio kan een leerling weigeren

- die in een andere school definitief werd uitgesloten in de loop van het schooljaar en zich in de nieuwe school aanbiedt om ingeschreven te worden, enkel na overleg en goedkeuring binnen het LOP en op basis van criteria die vooraf bepaald werden door het LOP (zoals percentage GOK-leerlingen,...)

o De leerling voldoet niet aan de toelatingsvoorwaarden op het moment van de 'instap'

Leerlingen die niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoen voor het onderwijsniveau en het leerjaar waarin hij/zij zich wil inschrijven moeten geweigerd worden. Aan de toelatingsvoorwaarden moet voldaan zijn op de eerste dag van het schooljaar of de dag van de eerste instap en niet op het moment van de inschrijving.

BaO

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13126>

SO

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=9418>

BuBaO

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13865>

BuSO

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13306>

Voorbeelden

- In het deeltijds beroepssecundair onderwijs moet de leerling voldoen aan de voltijdse leerplicht en jonger zijn dan 25 jaar en zich onderwerpen aan een screening en trajectbegeleiding.
- Voor het buitengewoon onderwijs geldt dat een leerling die zich aandient met een attest voor type 2 van buitengewoon onderwijs dat in de school georganiseerd wordt, ook in die school moet ingeschreven worden.
- Voor de lagere school geldt dat een leerling die het wettelijke aantal halve dagen aanwezig was in een erkende Nederlandstalige kleuterschool of voldoet aan de taalproef moet ingeschreven worden.

- o Er is geen plaats meer in de school: de school is 'vol'

De schoolbesturen beslissen zelf tot op welk niveau zij hun school 'vol' verklaren. Zij bepalen ook zelf wanneer de maximumcapaciteit omwille van materiële omstandigheden overschreden wordt.

Eenmaal de school zich 'vol' verklaart, mag zij geen bijkomende leerling meer inschrijven. Indien een leerling zich laat uitschrijven in de school nadat deze zich 'vol' verklaard heeft, komt er opnieuw een plaats vrij voor een nieuwe leerling.

Voor anderstalige nieuwkomers, kinderen uit een instelling, geplaatste kinderen en kinderen in een internaat verbonden aan een basisschool, mag het schoolbestuur een uitzondering maken op de regel 'vol' en de betreffende leerling wel inschrijven.

Ook voor een leerling die deelneemt aan een project m.b.t. Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur kan het schoolbestuur voor gewoon basis- én voor secundair onderwijs een uitzondering maken op de regel 'vol'.

- o De leerling werd definitief uitgesloten uit die school

Indien de school bepaalt dat bij de overgang van leerlingen van een autonome eerste graad secundair onderwijs naar de tweede graad secundair onderwijs geen formele inschrijving wordt gevraagd (omdat beide scholen zich op dezelfde campus bevinden en dit ook uitdrukkelijk vermeld staat in het schoolreglement), dan worden de scholen op dezelfde campus als een geheel beschouwd en kan de autonome school van de tweede graad een leerling weigeren die definitief uitgesloten werd in de eerste graadsschool.

Voorbeeld

- een leerling die definitief uitgesloten werd in het tweede jaar van de autonome middenschool kan het volgende schooljaar in het derde jaar worden geweigerd indien beide scholen zich op dezelfde campus bevinden.

- o Een leerling met inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs op grond van draagkracht

Indien leerlingen met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs type 1- 7 zich in een gewone school aanbieden om ingeschreven te worden, kan de school beslissen tot **'inschrijving onder de ontbindende voorwaarde van de vaststelling van onvoldoende draagkracht'**.

Dit betekent concreet dat de leerling tijdelijk ingeschreven wordt in de nieuwe school en er school loopt tot aan de beslissing. De inschrijving wordt al dan niet ontbonden op het

moment van de beslissing. Ontbinding van de inschrijving komt neer op een weigering van de leerling.

Vooraleer het schoolbestuur van een gewone school een leerling met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs type 1 - 7 weigert, overlegt het eerst met de ouders en het centrum voor leerlingenbegeleiding.

Het houdt ook rekening met de verwachtingen van de ouders ten aanzien van het kind en ten aanzien van de school en ook met de concrete ondersteuningsnoden van de leerling op het vlak van onderwijs, sociaal functioneren en mobiliteit

Verder maakt het schoolteam een inschatting van het aanwezige draagvlak in de school voor de betreffende leerling en van de beschikbare ondersteunende maatregelen binnen en buiten het onderwijs.

Eenmaal het schoolbestuur beslist om een leerling met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs type 1-7 definitief in te schrijven, engageert het zich om die leerling in zijn school een schoolloopbaan te waarborgen.

Verdere details van de te volgen procedure bij inschrijving in het gewoon onderwijs van een leerling met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs kunnen gelezen worden in enerzijds een vademecum voor scholen, LOP's en CLB's en anderzijds een vademecum voor ouders en leerlingen.

- De leerling werd definitief uitgesloten in een andere school in de loop van het schooljaar

Wanneer het LOP er niet in slaagt vooraf criteria en procedures af te spreken die zullen gehanteerd worden om op basis van draagkracht elders uitgesloten leerlingen te weigeren, kan geen enkele school binnen dat LOP een elders definitief uitgesloten leerling weigeren.

Scholen die gelegen zijn in gemeenten waar geen LOP werkzaam is, kunnen geen leerling weigeren die in een andere school definitief uitgesloten werd.

Bij weigering moet de school de ouders en de voorzitter van het LOP binnen de 4 kalenderdagen schriftelijk op de hoogte brengen met vermelding van de reden van de weigering (tegen afgiftebewijs of via aangetekende brief).

Indien de leerling voldoet aan de toelatingsvoorwaarden en de school wil de leerling niet inschrijven, is het als leerling en als ouder belangrijk erover te waken dat de gegevens van de leerling genoteerd worden in het inschrijvingsregister van de school en ondertekend worden. Dit is belangrijk bij een eventuele procedure van weigering achteraf.

- Wat kan een ouder/leerling doen, als hij niet akkoord gaat met een weigering?

Om te beginnen kan de ouder/leerling de school om uitleg vragen. In een gesprek wordt misschien duidelijk waarom de school de leerling weigert. Gaat de ouder/leerling nog niet akkoord? Dan kan de ouder/leerling altijd terecht **bij het LOP** met een **vraag naar informatie** of **bemiddeling**. Ofwel kan de ouder/leerling per brief (binnen de 30 kalenderdagen) een klacht indienen bij de **Commissie inzake Leerlingenrechten**.

Deze Commissie beslist dan of de weigering om de leerling in te schrijven terecht is of niet. Na ontvangst van een klacht over weigering van inschrijving moet de Commissie zich uitspreken binnen de 21 kalenderdagen.

Het oordeel van de Commissie wordt uiterlijk binnen een termijn van 7 werkdagen bij aangetekend schrijven verstuurd naar de betrokkenen en de voorzitter van het lokaal overlegplatform.

Oordeelt de Commissie dat de school het recht had de leerling te weigeren, dan kan deze rekenen op de hulp van het lokaal overlegplatform bij het zoeken naar een andere, geschikte school.

In ieder geval, indien de leerling op zoek moet naar een andere school, kan hij altijd rekenen op de hulp van het lokaal overlegplatform.

o Taak van het LOP bij weigering

Het LOP start in ieder geval altijd een bemiddeling op om een oplossing te zoeken voor de leerling die geweigerd werd om één van de volgende redenen:

- **omwille van een definitieve uitsluiting** verandert de leerling van school in de loop van het schooljaar en de nieuwe school heeft reeds zo veel leerlingen die bijzondere aandacht en begeleiding (b.v. GOK-leerlingen) nodig hebben dat haar draagkracht onder druk komt te staan
- de gewone school kan niet voldoen aan de noden van **een leerling met een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs type 1 – 7.**

Het LOP organiseert daartoe een bemiddelingscel waarvan het de samenstelling en de werkingsprincipes vooraf in het huishoudelijk reglement bepaald worden.

De Commissie Leerlingenrechten

Indien een ouder/leerling **een weigering tot inschrijving betwist**, kan hij een klacht indienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten.

De Commissie oordeelt ook over klachten inzake **aanmelding**. Ze is enkel bevoegd om te oordelen over de regelmatige toepassing van de aanmeldingsprocedure. Zij kan niet oordelen over het gehanteerde ordeningscriterium noch over de keuze van de aanmeldingsperiodes.

Deze commissie moet oordelen of de weigering terecht is of niet en kan aan de Vlaamse Regering voorstellen om een sanctie te nemen. Die sanctie bestaat niet in een feitelijke inschrijving van de betrokken leerling maar in het terugvorderen of inhouden van een bedrag op de werkingsmiddelen van de school (die terugvordering mag niet méér bedragen dan 10% van het werkingsbudget van de school en mag niet raken aan de werkingsmiddelen bestemd voor betaling van personeel).

De Commissie is onafhankelijk, bestaat uit zes leden plus een voorzitter en wordt samengesteld door de Vlaamse Regering. In tegenstelling tot de lokale overlegplatforms bestaat de commissie niet uit vertegenwoordigers van de verschillende betrokken organisaties in het LOP. De voorzitter is een jurist, twee leden zijn vertrouwd met de onderwijsregelgeving, twee leden hebben een bijzondere kennis op het vlak van de kinderrechtenbescherming en de overige twee zijn vertrouwd met het grondwettelijk en administratief recht.

Tegen een uitspraak van de Commissie Leerlingenrechten is geen beroep mogelijk bij de Vlaamse Regering.

Secretariaat Commissie inzake Leerlingenrechten:
H. Consciencegebouw
t.a.v. **Daphne Rombauts** (basisonderwijs), lokaal 4A23
t.a.v. **Katrien De man** (secundair onderwijs), lokaal 2A25
Koning Anbert II-laan
1210 Brussel
fax 02-553.93.85

De uitspraken van en informatie over de Commissie inzake Leerlingenrechten zijn te vinden op de website <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/>

o Bemiddeling bij weigering (stappenplan)

Een school weigert een leerling	
De weigering wordt door de school binnen 4 kalenderdagen gemeld aan: - de ouders - de voorzitter van het LOP	
De ouders gaan niet akkoord met de weigering en doen een beroep op het LOP om te bemiddelen. Automatisch bemiddelingspoging door het LOP bij weigering wegens onvoldoende draagkracht.	
De bemiddelingscel wordt samengeroepen en doet een poging om te bemiddelen.	
De weigering wordt nog steeds betwist.	De weigering wordt niet betwist.
De ouders/leerling dienen een klacht in bij de 'Commissie Leerlingen Rechten' binnen 30 kalenderdagen na vaststelling betwisting.	Het dossier wordt gesloten.
De Commissie Leerlingen Rechten doet een uitspraak over de gegrondheid van de weigering binnen 21 kalenderdagen en stuurt haar oordeel binnen 7 werkdagen aangetekend naar de voorzitter van het LOP en de ouders/leerling.	
Weigering is gegrond. Leerling is nog niet ingeschreven	De weigering is ongegrond. Leerling is nog niet ingeschreven
De bemiddelingscel zoekt mee naar een andere school: - de aangereikte oplossing wordt aanvaard Er is een definitieve inschrijving. - de aangereikte oplossing wordt niet aanvaard bemiddeling gaat verder in dezelfde of een andere school - binnen de 10 kalenderdagen wordt geen school gevonden De ouders/leerling wordt doorverwezen naar de Commissie leerlingen rechten.	- de leerling wordt ingeschreven in de geweigerende school, tenzij ouders/leerling een andere keuze maken - Commissie Leerling Rechten doet een voorstel van sanctie

Inschrijvingsmodaliteiten

- Vanaf wanneer mag een school de inschrijvingen voor het volgende schooljaar starten?

Algemene principes:

- Er kan niemand in een school worden ingeschreven voor het volgende schooljaar vóór de startdatum van de inschrijvingsperiode in die school. (zie ook 'Het inschrijvingsregister')
- De inschrijvingen voor het volgende schooljaar gebeuren ten vroegste op de eerste dag van het voorafgaande schooljaar.

Om de inschrijvingen voor de ouders en de scholieren duidelijker en eenvoudiger te maken, **kunnen** scholen die tot een LOP horen, afspraken maken rond een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode en/of gemeenschappelijke voorrangperiodes en/of -regelingen.

Scholen in een LOP - regio waar geen gemeenschappelijke afspraken gemaakt werden en scholen die niet tot een LOP horen, bepalen autonoom de start van hun inschrijvingsperiode en voorrangperiode(n), rekening houdend met de vermelde algemene principes.

- Hoe weten ouders wanneer zij aanspraak kunnen maken op een voorrangsregeling?

- Elke voorrangperiode moet voorafgaan aan het begin van de inschrijvingsperiode voor alle leerlingen.
- De voorrangsregelingen en -perioden moeten goed naar de ouders toe gecommuniceerd worden, bv. via het schoolreglement.
- De inschrijvingen gebeuren binnen elke voorrangperiode chronologisch.
- De periode waarbinnen een voorrangrecht geldt, kan niet langer zijn dan 6 weken.
- Met uitzondering van de voorrang voor broers en zussen kunnen andere voorrangperiodes gelijktijdig ingelegd worden.
- Het voorrangrecht voor broers en zussen gaat voor op de andere voorrangsregelingen.

- Moet een leerling zich elk leerjaar opnieuw laten inschrijven of kan een school dit eisen?

Een leerling die zich in een bepaalde school inschrijft, blijft gedurende zijn hele studieloopbaan in die school ingeschreven tenzij hij definitief uitgesloten wordt of zich vrijwillig laat uitschrijven om zich in een andere school te laten inschrijven. Het is dus **overbodig om zich elk schooljaar opnieuw in te schrijven** en de school kan dit ook niet eisen.

Een school kan wel aan haar leerlingen vragen om jaarlijks te bevestigen in welke studierichting zij zullen school lopen om de school toe te laten de verdeling van de leerlingen over de verschillende klasgroepen te organiseren en het schooljaar optimaal voor te bereiden.

In het schoolreglement moet opgenomen worden hoe de ouders dit moeten meedelen aan de school.

Toch verleent de wetgever toelating aan basisscholen waarvan het lager onderwijs een kleinere capaciteit heeft dan het kleuteronderwijs, om een herinschrijving te vragen aan de ouders.

Het schoolbestuur moet dit dan wel uitdrukkelijk vermelden in haar schoolreglement.

Anderzijds kan een schoolbestuur voor haar kleuterscholen, lagere en secundaire scholen die op **eenzelfde campus** gelegen zijn, inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen wanneer een leerling overgaat van een autonome kleuterschool naar een autonome lagere school of van een autonome eerste graad secundair onderwijs naar een autonome tweede graad secundair onderwijs. De school vraagt dan geen nieuwe formele inschrijving.

Ook in dit geval is het schoolbestuur verplicht dit op te nemen in haar schoolreglement.

Eenheid van schoolcampus: gevolgen voor de inschrijvingen, weigeringen en voorrangregels.

Er is geen nieuwe inschrijving nodig bij overgang van

- een autonome kleuterschool naar een autonome lagere school op dezelfde campus gelegen

- een autonome eerste graad/middenschool naar de bovenbouw op dezelfde campus gelegen

Voorwaarde is wel dat in het schoolreglement opgenomen wordt dat er geen nieuwe inschrijving nodig is omdat beide scholen zich op dezelfde campus bevinden.

Inschrijvingen kunnen niet doorlopen van een basisschool naar de secundaire school op dezelfde campus.

Weigeringen wegens definitieve uitsluiting in het secundair onderwijs kunnen ook in de tweede graad van een autonome school gelegen op dezelfde campus als de uitsluitende eerste graad/middenschool.

Voorwaarde is wel dat dit in het schoolreglement opgenomen wordt.

Voorrang voor broers en zussen kan ook verleend worden wanneer de leerling zich inschrijft in een school die zich op dezelfde campus bevindt als zijn oude school. Dit kan slechts op voorwaarde dat beide scholen basisscholen zijn of secundaire scholen en dat dit opgenomen wordt in het schoolreglement.

- Waar kunnen ouders terecht wanneer er problemen zijn rond de inschrijving van hun kind in een school die in een gemeente ligt waar geen LOP is?

Weigeringsdocumenten van leerlingen die zich wensen in te schrijven in scholen van gemeenten waar geen LOP is, moeten worden verstuurd naar:

MINISTERIE van ONDERWIJS en VORMING
AGODI
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel.

Voor het basisonderwijs motivatie richten aan **Sophie Huybrechts**, Afdeling Basisscholen en CLB's, lokaal 4A25, e-mail sophie.huybrechts@ond.vlaanderen.be

Voor het secundair onderwijs motivatie richten aan **Peter Bex**, Afdeling Secundaire Scholen en deeltijds kunstonderwijs, Lokaal 2A25, e-mail peter.bex@ond.vlaanderen.be

De ouders worden bij problemen bijgestaan door een LOP in de buurt.

Meer info:

De omzendbrieven inzake gelijke onderwijskansen en het inschrijvingsrecht zijn te vinden op de site:

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13126>

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13785>

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13678>

Praktische vragen en antwoorden m.b.t. het inschrijvingsrecht vind je op de site:

<http://www.ond.vlaanderen.be/wetwijs/thema.asp?id=54>

• De oprichting van lokale overlegplatforms

Een effectief gelijke onderwijskansenbeleid in het onderwijs berust voor een groot deel op een lokale dynamiek. Daarom traden er over heel Vlaanderen 70 lokale overlegplatforms (LOP) in werking vanaf 1 september 2002. Ze krijgen elk een welbepaald werkingsgebied van een aantal gemeenten of een regio toegewezen.

Er zijn LOP's voor het basisonderwijs en LOP's voor het secundair onderwijs.

Het LOP probeert alle leerlingen gelijke kansen te bieden om te leren en zich te ontwikkelen.

Tegelijkertijd tracht het LOP elke vorm van uitsluiting, discriminatie en sociale scheiding tegen te gaan.

In het LOP zitten schooldirecties, directies van CLB's, vertegenwoordigers van vakverenigingen, ouderverenigingen, leerlingen, armen, allochtonen, de integratiedienst, onthaalbureaus voor anderstalige nieuwkomers, onderwijsopbouwwerk en de sociale sector.

Het LOP heeft naast een onderzoeks- en adviesopdracht, ook een bemiddelende en ondersteunende rol in de realisatie van het inschrijvingsrecht.

De medewerkers van het LOP zullen o.a. bemiddelen om een oplossing te zoeken voor een geweigerde leerling. Ze zullen de ouders en/of de leerling ook bijstaan in hun/zijn zoektocht naar een geschikte school in geval van weigering.

Taken

De LOP's hebben eigenlijk als taak het gelijke onderwijskansenbeleid op lokaal vlak te realiseren en toe te zien op de uitvoering van het decreet.

Praktisch gezien komt het erop neer dat het LOP:

- een huishoudelijk reglement over zijn werking zal opstellen;
- zal instaan voor het opmaken van een **omgevingsanalyse**⁵ inzake ongelijke onderwijskansen binnen het werkingsgebied;
- afspraken maakt over de wijze van realisatie van de doelen (van het decreet), d.i. het kan instrumenten ontwikkelen om het inschrijvingsrecht mee te realiseren;
- instrumenten ontwikkelt om een meer diverse schoolpopulatie te bekomen, d.w.z. aan de hand waarvan kansarme leerlingen geleid worden naar scholen met een gering aantal GOK-leerlingen en kansrijke leerlingen naar scholen met een hoog aantal GOK-leerlingen.
- afspraken maakt betreffende de opvang van anderstalige nieuwkomers in het onthaalonderwijs;
- **de relatieve aanwezigheid**³ (her)berekent in het werkingsgebied;

⁵ de lokale onderwijssituatie inzake gelijke onderwijskansen in cijfers

- een bemiddelingsrol uitoefent bij weigering van leerlingen inzake recht op toegang in een school en afspraken maakt inzake de uitoefening van de bemiddeling;
 - afspraken maakt met de scholen van zijn regio over het hanteren van een gemeenschappelijke inschrijvingsperiode en de communicatie van hun inschrijvingsbeleid naar de ouders toe;
 - afspraken maakt met de scholen van zijn regio om effectief een voorrangsregeling te voorzien voor kansarme(GOK-) leerlingen;
 - in onderling overleg tussen de partners criteria en procedures op stelt op basis waarvan gewone secundaire scholen een in een andere school definitief uitgesloten leerling in de loop van het schooljaar kunnen weigeren;
 - instrumenten ontwikkelt om dubbele inschrijvingen te voorkomen;
- aanvullende bepalingen over het positieve engagement van ouders ten aanzien van de onderwijstaal uitwerkt . Dit is één van de vier afspraken van de engagementsverklaring ¹¹.

Maar het LOP doet meer dan alleen maar ervoor zorgen dat het inschrijvingsrecht correct toegepast wordt, statistische gegevens verzameld worden en een uit pedagogisch oogpunt optimale verhouding van kansarme en andere leerlingen (de decretale opdrachten) in scholen nagestreefd wordt.

Het LOP evolueert steeds meer naar een **lokale overlegstructuur waar onderwijsproblemen, school-, net- en sectoroverstijgend aangepakt worden.**

Op langere termijn kan het LOP **een forum** bieden om actief te werken aan een **totaalbeleid gelijke kansen**, waar school- en netoverstijgende thematieken aan bod komen, zoals hoe kunnen indirecte barrières voor kansarme leerlingen (bijvoorbeeld hoge schoolkosten) weggewerkt worden?

De spijbelproblematiek en de opvolging van problematische schoolloopbanen zijn andere voorbeelden van deze gezamenlijke aanpak.

Het LOP kan hier bovendien ook zowel op lokaal en provinciaal als op Vlaams vlak een stuwende kracht zijn achter veranderingen en advies uitbrengen op alle niveaus.

Voor de ondersteuning van de lokale overlegplatforms wordt door de Vlaamse regering – departement Onderwijs - **een deskundige** aangeduid. Deze vervult zowel een

³ De 'relatieve aanwezigheid' is de procentuele verhouding tussen het aantal GOK-leerlingen en het totaal aantal leerlingen in een vestigingsplaats/school of scholen binnen een werkingsgebied van een lokaaloverlegplatform of een deelgebied. Deze voorrangsregeling kan zowel op het niveau van de school als op het niveau van de vestigingsplaats toegepast worden

¹¹ De engagementsverklaring tussen ouders en school is sinds het schooljaar 2010 –2011 opgenomen in het schoolreglement. Het is een geheel van afspraken tussen ouders en school rond vier thema's:

- oudercontacten
- aanwezigheid van de leerling
- aanbod van individuele begeleiding
- een positieve ingesteldheid tegenover het Nederlands als onderwijstaal. De scholengemeenschap heeft de mogelijkheid dit engagement verder vorm te geven. Dit gebeurt in samenspraak met de schoolraad. Scholen die het vierde thema willen uitbreiden, kunnen deze enkel met goedkeuring van het LOP. Op die manier wil men waken of er geen nieuwe toelatingsvoorwaarden worden gesteld bij de inschrijving van de leerlingen.

organisatorische als een inhoudelijke rol. De verschillende LOP's en de deskundigen vindt u op: www.ond.vlaanderen.be/gelijke_ondwijskansen/deskundigen_LOP.htm

Het lokaal overlegplatform wordt voorgezeten door **een voorzitter** die aangesteld wordt door de minister van onderwijs, na overleg met het lokaal platform. De voorzitter moet vertrouwd zijn met het ruime onderwijsveld. Er is onverenigbaarheid met het zetelen in een schoolbestuur of inrichtende macht, het personeelslid zijn van één van de betrokken scholen, scholengroepen, scholengemeenschappen of CLB's.
De verschillende voorzitters vindt u op: www.ond.vlaanderen.be/GOK/lop/

Samenstelling

De **lokale overlegplatforms** zijn zeer ruim samengesteld. De deelnemers aan het lokaal overlegplatform zijn niet beperkt tot de onderwijswereld. Ook andere partners die onrechtstreeks met het onderwijs en (on)gelijke onderwijskansen te maken hebben, worden betrokken.

De partners zijn:

- De directies, inrichtende machten van de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding in het werkingsgebied;
- De directies en inrichtende machten van scholen voor het buitengewoon onderwijs van buiten het werkingsgebied indien er frequente leerlingstromen zijn met scholen binnen het LOP-gebied;
- daarnaast zijn ook de leerkrachten vertegenwoordigd door hun vakorganisaties: één vertegenwoordiger per vakorganisatie;
- de ouders hebben zitting via een vertegenwoordiger van elke erkende oudervereniging, in totaal 2 afgevaardigden voor de ouderverenigingen per LOP;
- indien het een LOP betreft voor het secundair onderwijs, zijn de leerlingen vertegenwoordigd via een afgevaardigde uit de leerlingenraden, in totaal 2 per LOP;
- daarnaast zijn er vertegenwoordigers van het lokale socio-culturele veld: de etnische minderheden(2), de integratiesector(1), de onthaalbureaus van het werkingsgebied(1), de verenigingen voor armen(2) en het onderwijsopbouwwerk(1);
- ook zijn er ten hoogste **tien** vertegenwoordigers van lokale socio-economische en/of – culturele partners¹². De vertegenwoordigers en van de lokale socio-culturele en/of socio-economische partners en schoolopbouwwerk initiatieven worden gecoöpteerd.
- de gemeente heeft eveneens een vertegenwoordiger.

Deze verzorgt de band tussen het gemeentelijk beleid en het overlegplatform, stelt vergaderzalen ter beschikking van het LOP en steunt het LOP in een aantal gevallen financieel.

Structuur

Het LOP heeft **een algemene vergadering**, die afhankelijk van het LOP 2 à 3 maal per jaar samenkomt en een **dagelijks bestuur** dat op regelmatige basis vergadert. Daarnaast is er binnen het LOP ook een **bemiddelingscel** die bemiddelt bij inschrijvingsproblemen.
Meestal zijn er ook verschillende **werkgroepen** actief.

¹² N.a.v. de bevindingen in de LOP-evaluatie 2004-2006 (van AgODi) werd in verzameldecreet 17 van 22 juni '07 (OD 17) het aantal opgetrokken van 4 naar 10. Een van de bedoelingen was om meer evenwicht te brengen tussen onderwijsverstrekkers en stakeholders.

Er zijn gemandateerden die alleen in de algemene vergadering zitten, anderen zitten ook nog in het dagelijks bestuur en/of in een werkgroep. Dit hangt af van het persoonlijk engagement van de gemandateerde.

Werking

De werking van het LOP wordt geregeld in een bij consensus tot stand gekomen huishoudelijk reglement.

Het huishoudelijk reglement voorziet in de oprichting van een dagelijks bestuur dat de besprekingen en beslissingen van het LOP voorbereidt, en dat gemachtigd kan worden de bevoegdheden van het LOP uit te oefenen.

Het huishoudelijk reglement bepaalt de participanten die in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd zijn en op welke wijze.

Het huishoudelijk reglement legt tenminste de volgende zaken vast:

- de standplaats van het lokaal overlegplatform;
- het minimum aantal bijeenkomsten per jaar;
- de wijze en termijn van bijeenroeping;
- de wijze van opmaak van de vergaderagenda;
- de wijze waarop in de plaatsvervangende van afwezige participanten wordt voorzien;
- de aanwezigheids- en stemquota om tot besluitvorming te komen bij gebrek aan consensus;
- het takenpakket van de voorzitter en de deskundige;
- de wijze waarop het werkingsbudget wordt aangewend;
- de wijze waarop gegevens die nodig zijn voor de werking van het lokaal overlegplatform worden opgevraagd;
- de wijze waarop de verslagen gemaakt worden;
- de samenstelling, inzonderheid de wijze waarop de verschillende participanten worden vertegenwoordigd, de bevoegdheden en de werking van het dagelijks bestuur en van eventueel andere deelorganen;
- de wijze waarop bij het falen van een bemiddeling de Commissie inzake Leerlingenrechten op de hoogte moet gebracht worden.

Als bijlage bij het huishoudelijk reglement wordt de lijst van de deelnemers aan het lokaal overlegplatform toegevoegd.

• Het extra ondersteuningsaanbod

Het gelijke onderwijskansendecreet vervangt de vroegere tijdelijke regelingen die in extra personeel en middelen voorzagen voor de jongeren met leerachterstand.

Scholen met deze doelgroepen uit het voltijds leerplichtonderwijs kunnen een beroep doen op aanvullende lestijden (GOK-uren), begeleiding en ondersteuning.

Het is de bedoeling een onderwijspraktijk uit te bouwen die rekening houdt met de taalachterstand en diversiteit van elke leerling. Door de globale aanpak genieten alle kinderen, kansarm of kansrijk, van deze ondersteuning.

De extra ondersteuning die scholen krijgen is:

- voor een periode van drie jaar.

- Elke school bepaalt zelf hoe ze het extra personeel inzet. Dat kan dus verschillen van school tot school.

Elke school moet wel een beginanalyse opmaken, prioriteiten vastleggen en een concreet plan opstellen waarmee ze de kansen van haar leerlingen moet bevorderen.

In de loop van het 2de trimester van het 2de schooljaar voert elke school een zelfevaluatie uit.

- Na 3 jaar wordt door de onderwijsinspectie nagegaan of de scholen met de verkregen GOK-uren ⁶ de doelstellingen die ze zichzelf hebben gesteld, ook daadwerkelijk gehaald hebben.

Als de evaluatie positief uitvalt, worden de extra middelen voor drie jaar verlengd, rekening houdend met de nieuwe GOK-telling.

Bij een negatieve evaluatie is de school die middelen voor drie jaar kwijt tenzij zij zich laat begeleiden door de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen net en een begeleidingstraject opstelt. Tijdens die begeleiding in het eerste schooljaar van de 3-jarige cyclus kan de school nog een beroep doen op de helft van haar GOK-lestijden. Na dat 1ste schooljaar volgt een nieuwe controle van de inspectie. Is die positief dan krijgt de school voor de volgende 2 schooljaren opnieuw 100% van haar lestijden. Bij een negatieve evaluatie verliest de school het recht op GOK-uren voor de resterende 2 schooljaren.

Cruciaal is uiteraard de bepaling van de grootte van de problematiek in een school. Daarvoor moet het aantal leerlingen bepaald worden dat voldoet aan bepaalde kenmerken (de gelijke onderwijskansenindicatoren of GOK-indicatoren). Het percentage GOK-leerlingen dat moet beantwoorden aan de gelijke onderwijskansenindicatoren om recht te hebben op GOK-uren verschilt in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs van het percentage GOK-leerlingen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs.

Van de derde GOK-cyclus naar een nieuw financieringssysteem.

Het nieuwe financieringssysteem zal voor de omkadering in het leerplichtonderwijs tegen 2012 voor het hele leerplichtonderwijs een feit zijn.

Uitgangspunt in het nieuwe financieringssysteem is de gelijke financiering van elk **leerling** met dezelfde noden op basis van leerlingenkenmerken en schoolkenmerken.

Men evolueert naar een inclusief beleid.

De sociaal-culturele achtergrond van de jongeren, het culturele en sociale kapitaal dat ze thuis en op school meekrijgen, bepaalt immers in grote mate hun schoolloopbaan en bijgevolg ook welke kansen ze krijgen in de maatschappij, in hun beroepsloopbaan. Scholen met veel leerlingen uit kansengroepen krijgen dus meer middelen, met de bedoeling een sterk gelijke kansenbeleid te ontwikkelen. Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat 4 **kenmerken** goed voorspellen welke leerlingen gemiddeld minder kans op succes hebben.

Het gaat om:

- kinderen van laagopgeleide ouders (indicator: het opleidingsniveau van de moeder)
- kinderen die thuis geen Nederlands spreken (indicator: taal van de leerling)
- kinderen uit gezinnen met een laag inkomen (indicator: het ontvangen van een

⁶ GOK-uren: aanvullende lestijden voor scholen met een groot aantal leerlingen die beantwoorden aan de gelijke onderwijskansenindicatoren

schooltoelage)

- kinderen die in een kansarme buurt wonen (indicator: woonplaats leerling)

Vandaar dat, met het oog op de kenmerken of indicatoren die de leerlingenpopulatie moeten karakteriseren in het nieuwe financieringssysteem, de GOK-indicatoren in het GOK-decreet werden aangepast voor de derde GOK-cyclus.

Tot en met schooljaar 2007-2008 werd een onderscheid gemaakt tussen de GOK-indicatoren van het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs enerzijds en deze van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs anderzijds.

Terwijl men in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs vooral peilde naar de **socio-economische achtergrond van de leerlingen** (gezinsinkomen, scholingsgraad moeder,...), waren de indicatoren in de tweede en derde graad secundair onderwijs er eerder op gericht de leerachterstand van de leerlingen te kennen (leerachterstand⁸, een neveninstromer⁹ en ex-anderstalige nieuwkomer¹⁰).

Diverse evaluaties hebben ondertussen aangetoond dat de **GOK-indicatoren** van de 2de en 3de graad **geen goed beeld gaven van de kansarmoede en de noden** van scholen met **een** aanzienlijk percentage kansarme leerlingen. Vandaar dat vanaf het schooljaar 2008- 2009 de **socio-economische en socio-culturele indicatoren** van de eerste graad secundair onderwijs ook gebruikt worden in de 2de en 3de graad om het GOK-beleid in de diverse graden beter op elkaar af te stemmen.

Het GOK-beleid richt zich voor de laatste GOK-cyclus vooral op preventie van leerachterstand **en** men peilt naar de socio-economische achtergrond van **alle** leerlingen in het voltijds leerplichtonderwijs (basisonderwijs, secundair onderwijs en het structuuronderdeel anderstalige nieuwkomers).

De 5 GOK-indicatoren die moeten bepalen of leerlingen behoren tot de sociaal-economisch en sociaal-cultureel zwakke groep, zijn zowel voor het basisonderwijs als voor de 3 graden van het secundair onderwijs:

1. het gezin wordt gesteund met één of meer **studietoelagen** (indicator: het ontvangen van een **studietoelage**);
2. de ouders behoren tot de trekkende bevolking (binnenschippers, kermis- of circusexploitanten, woonwagenbewoners) (indicator: **woonplaats leerling**);
3. de moeder is niet in het bezit van ten minste een studiegetuigschrift van het 2de jaar van de derde graad beroepssecundair onderwijs(indicator: **het opleidingsniveau** van de moeder);
4. de leerling leeft tijdelijk of permanent buiten het eigen gezin(indicator: **woonplaats leerling**);
5. de taal die de leerling binnen het gezin spreekt, is niet het Nederlands(indicator: **thuis taal** leerling); Die taal is niet het Nederlands indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid het Nederlands spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd.

⁷ De vestigingsplaats mag niet in eenzelfde of aangrenzende gemeente of in het tweetalig gebied in Brussel- Hoofdstad gelegen zijn om als school beschouwd te worden.

⁸ de leerling heeft een schoolse achterstand van tenminste twee jaar

⁹ een neveninstromer is een leerling die ingeschreven is in een leerjaar van de 2de of 3de graad van het technisch of beroepssecundair onderwijs, het vorige schooljaar in een andere school ingeschreven was én dat schooljaar een oriënteringsattest B of C behaalde

¹⁰ de leerling volgde het jaar ervoor onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers

o Verklaring op eer

De ouders krijgen een formulier mee met de vraag welk het opleidingsniveau van de moeder is.

De verklaring op eer van de **thuis taal**¹ wordt vervangen door een **controleerbaar bewijs**: getuigschrift SO van het Nederlandstalig onderwijs (van de ouder) of een bewijs dat men negen jaar Nederlands gevolgd heeft of een examen dat een voldoende kennis van het Nederlands aantoont. (het Huis van het Nederlands).

De andere 3 indicatoren worden uit databanken gehaald. De ouders hebben er alle belang bij dit formulier zorgvuldig in te vullen en terug te bezorgen aan de school. De vragen hebben immers betrekking op de gelijke onderwijskansenindicatoren. Deze bepalen of de school extra middelen en personeel krijgt in het kader van het gelijke onderwijskansendecreet.

Door het formulier in te vullen, te dateren en te ondertekenen, verklaren de ouders op eer dat de gegevens juist zijn. Als het kind buiten het gezin wordt opgevangen, is er ook een verklaring nodig van de persoon, voorziening of sociale dienst waar het kind is opgenomen.

Voor de indicator 'trekkende bevolking' is een attest of bewijs nodig.

Opgelet!

Een leerling die enkel voldoet aan de indicator thuis taal-niet-het-Nederlands (TNN) telt niet mee voor het bereiken van de 10% of 25% grens noch voor aanvullende ondersteuning; **alleen in combinatie met minstens één van de andere indicatoren komt de indicator TNN in aanmerking** voor aanvullende ondersteuning en krijgt daardoor extra gewicht.

Franstalige leerlingen die niet in achterstandssituaties leven, zoals bepaald door de eerste vier indicatoren, leveren dus geen extra middelen op.

Ouders zijn niet verplicht op die vragen te antwoorden, maar eigenlijk is het wel belangrijk die gegevens te hebben, anders kan de school extra ondersteuning mislopen.

Voor elk van de indicatoren bepaalt de Vlaamse Regering een **gewicht**. De leerlingen genereren op basis van het gewicht van de gelijke kansenindicatoren die op hen van toepassing zijn, een **aantal punten voor hun school**. Na een aantal correcties beslist de Regering, uiteraard binnen het onderwijsbudget, hoeveel extra uren-leraar een punt vertegenwoordigt.

De zojuist genoemde correcties zijn een factor waarmee het gewicht vermenigvuldigd wordt indien de school 80% of meer leerlingen telt die vallen onder een of meerdere van de eerste vier indicatoren.

Daarnaast kan de Regering nog een coëfficiënt bepalen voor de Brusselse scholen. Leerlingen die vallen onder één of meerdere indicatoren genereren een puntengewicht dat opnieuw vertaald wordt naar uren-leraar voor de school.

Dit decreet werkt met **een gesloten enveloppe**, dwz. dat de Vlaamse Regering en de minister op voorhand het budget 'gelijke kansen' bepalen en op basis daarvan wordt het puntengewicht vertaald in uren-leraar.

¹ De thuis taal is niet het Nederlands indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden (de leerling niet meegerekend) met maximum één gezinslid het Nederlands spreekt. Broers en zussen worden als één gezinslid beschouwd

De GOK-uren in het secundair onderwijs (eerste, tweede en derde graad) worden voor een GOK-cyclus van drie jaar berekend op basis van het percentage GOK-leerlingen zoals vastgesteld op de eerste schooldag van februari van het voorafgaand schooljaar. Voor de laatste GOK-cyclus wordt het aantal **GOK-uren** dus **bepaald** op basis van het **percentage GOK-leerlingen** vastgesteld op **1 februari 2008**.

Voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs

Voor het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs geldt dat, als minstens **1 op 10 leerlingen** van de school of de vestigingsplaats ⁷aan één van de indicatoren voldoet, de school extra personeel krijgt.

- **Compensatie van verlies aan GOK-uren tijdens de derde GOK-cyclus (2008-2011)**

De GOK-uren in de eerste graad van het secundair onderwijs worden voor een GOK-cyclus van drie jaar berekend op basis van het percentage GOK-leerlingen zoals vastgesteld op de eerste schooldag van februari van het voorafgaand schooljaar. Voor de laatste GOK-cyclus wordt het aantal **GOK-uren** dus **bepaald** op basis van het **percentage GOK-leerlingen** vastgesteld op **1 februari 2008**.

Voor de 1ste graad secundair onderwijs en het structuuronderdeel anderstalige nieuwkomers wordt voor de schooljaren 2008-2009, 2009-2010 en 2010-2011 het verlies aan GOK-uren ten opzichte van het schooljaar 2007-2008 beperkt tot de helft.

Voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs

Voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs geldt dat, als minstens **één vierde van de leerlingen** in de school voldoet aan één van de vermelde **socio-economische GOK-indicatoren**, de school extra middelen krijgt.

- **Compensatie van verlies aan GOK-uren tijdens de derde GOK-cyclus (2008-2011)**

De GOK-uren in tweede en derde graad van het secundair onderwijs worden voor een GOK-cyclus van drie jaar berekend op basis van het percentage GOK-leerlingen zoals vastgesteld op de eerste schooldag van februari van het voorafgaand schooljaar. Voor de laatste GOK-cyclus wordt het aantal **GOK-uren** dus **bepaald** op basis van het **percentage GOK-leerlingen** vastgesteld op **1 februari 2008**.

Voor de 2de en 3de graad secundair onderwijs wordt voor de schooljaren 2008-2009, 2009-2010 en 2010-2011 het verlies aan GOK-uren ten opzichte van het schooljaar 2007-2008 volledig gecompenseerd.

Besteding van GOK-uren

Een school die extra uren-leraar krijgt, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar van de driejarige GOK-cyclus een gelijke kansenbeleid uit op maat van de school. In haargelijke kansenbeleid specificeert de school hoe ze aan minstens twee van de volgende thema's zal werken:

- preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden
- taalvaardigheid bij leerlingen bevorderen
- intercultureel onderwijs
- doorstroming en oriëntering via studiekeuze
- en schoolloopbaanbegeleiding
- een positief zelfbeeld en sociale competentie bij leerlingen stimuleren
- leerlingen en ouders actief betrekken bij het klas
- en schoolleven en de kwaliteit van deze betrokkenheid verhogen

Ofwel kiest de school minstens één cluster van vooraf vastgelegde gelijke kanseninstrumenten uit de volgende drie clusters:

- cluster 1: ontwikkelings- en leerachterstanden remediëren en leerwinst realiseren,
- cluster 2: de taalvaardigheid bij leerlingen bevorderen,
- cluster 3: een positief zelfbeeld en sociale competentie bij leerlingen stimuleren.

De school betreft in het ontwikkelen en realiseren van haar doelstellingen het CLB en de pedagogische begeleiding.

o GOK+

Hoewel de meeste **kleuters** regelmatig naar de kleuterschool gaan, zijn er bepaalde doelgroepen kleuters die niet ingeschreven zijn in een kleuterschool, of wel ingeschreven zijn doch niet regelmatig school lopen. Ze lopen op die manier een risico op ontwikkelings- en onderwijsachterstand tijdens het leerplichtonderwijs.

Via de lestijden GOK+ wordt er extra aandacht besteed aan onderwijskansarme kleuters.

Dit betekent dat scholen met ten minste 40% kleuters die voldoen aan één of meer gelijke kansenindicatoren aanvullende GOK-lestijden krijgen om deze kleuters beter te kunnen ondersteunen en opvolgen.

In tegenstelling tot de GOK-lestijden kunnen lestijden GOK+ weliswaar vrij aangewend worden doch alleen in het kleuteronderwijs van de school. Vrije aanwending houdt eventueel ook in dat ze gebruikt worden om klassen te splitsen of om bijzondere pedagogische taken in te vullen. De aanwending moet steeds te kaderen zijn binnen een gelijke onderwijskansenbeleid en binnen kleuterparticipatie.

De aanvullende lestijden GOK+ in het kader van **kleuterparticipatie** worden met de derde GOK-cyclus verlengd voor een periode van drie schooljaren. Scholen die in 2008, in vergelijking met 2005, lestijden GOK+ verliezen krijgen de helft van hun verloren lestijden GOK+ gecompenseerd voor 3 opeenvolgende schooljaren (3de GOK-cyclus).

o Buitengewoon onderwijs.

De bestaande regeling inzake onderwijsvoorrangsbeleid (OVB-uren) migranten van het buitengewoon secundair onderwijs werd vanaf dit schooljaar 2009-2010 vervangen door het ondersteuningaanbod inzake gelijke onderwijskansen (GOK).

De school krijgt uren op basis van slechts twee gelijke kansenindicatoren. Deze zijn:

- het opleidingsniveau van de moeder (niet in het bezit van een diploma hoger secundair onderwijs of een getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad beroepsonderwijs)
- de taal die de leerling in het gezin spreekt is niet het Nederlands.

De GOK-uren zijn er enkel voor:

- scholen van type 1 en 3,
- scholen die van 1 februari voorafgaand aan het begin van een nieuwe GOK-cyclus 40% leerlingen hebben ingeschreven die voldoen aan de eerste indicator. Zijn er leerlingen die ook aan de tweede indicator voldoen, dan krijgen de scholen hiervoor bijkomende uren, maar enkel de tweede indicator volstaat niet om uren te krijgen.

De omzendbrieven inzake gelijke onderwijskansen zijn te vinden op de site:

<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14108>